

VZNIK A VÝVOJ UNIVERZITY V ROKOCH 1919 AŽ 1937

Vznik Univerzity Komenského v roku 1919 mal mimoriadny význam pre rozvoj kultúry, vedy a vzdelanosti na Slovensku. Po prvý raz v dejinách malo Slovensko svoju vysokú školu, ktorá poskytovala možnosť získať najvyššie vzdelanie v rodnom jazyku.

Absolventi tejto univerzity tvorili prvú vysokoškolsky vzdelanú generáciu, ktorá študovala na slovenskej univerzite a výnamicne prispela k rozvoju duchovnej kultúry Slovákov.

Za iatky budovania Univerzity Komenského však neboli ahké. Vinou ne útostnej ma arizácie nemalo Slovensko nielen dostatok vzdelaných odborníkov pre vyu ovanie na jednotlivých fakultách, ale ani u íte ov pre základné a stredné školy. Výrazne sa to prejavilo napríklad pri vznikajúcej právnickej fakulte, ktorá mala o najrýchlejšie vychova nových udí pre všetky odvetvia štátnej správy a nahradi staré úradníctvo. Rovnako filozofická fakulta, ktorá mala budova intelektuálnu základ u slovenskej kultúry v mladej republike, nemala široký výber prednášate ov spomedzi málopo etnej vrstvy slovenských vzdelancov.

Napriek tomu, že zákon o založení Univerzity Komenského predpokladal i budovanie prírodovedeckej fakulty, jej zriadenie v prvých dvoch desa ro iach existencie univerzity sa nedalo uskuto niť. Pre rozvoj prírodovedných disciplín na vysokoškolskej úrovni neboli e šte na Slovensku podmienky. Jediná zo štyroch navrhovaných fakúlt sa ako prvá pomerne úspešne za ala rozvíja lekárska fakulta (1919), ktorá od zimného semestra 1924/25 otvorila už všetkých 5 ro níkov lekárskeho štúdia.

V ase svojich za iatkov sa Univerzita Komenského stretávala okrem nedostatku špecialistov i s priestorovými problémami, nedostatkom prístrojovým vybavením a chudobnou dotáciou zo strany štátnej administratívy. Tieto problémy vyplývali z hospodársko-politickej situácie predmníchovskej republiky, pretože uplat ovanie vládnej ideológie echoslovakizmu malo negatívny vplyv aj na rozvoj univerzity. S postojom oficiálnych štátnych orgánov ostro kontrastoval záujem eských vedeckých a pedagogických pracovníkov, najmä profesorského zboru Karlovej univerzity, o rozvoj vysokého školstva na Slovensku. Prinášajú so sebou tradície Karlovej univerzity, o malo nesmierny význam pre rozvoj a uplat ovanie akademických slobôd na UK, ktorá bola od za iatku budovaná ako najvyššia vedecká a vzdelávacia inštitúcia.

Na univerzite sa od jej po iatkov rozvíjala vedecká práca. Z iniciatívy profesorov LFUK vznikol v októbri 1921 asopis Bratislavské lekárske listy, ktorý vychádza dodnes. Právnická fakulta založila edíciu Knihov a Právnickej fakulty UK, a filozofická fakulta Spisy Filozofickej fakulty UK. Profesori UK iniciovali aj založenie udovovýchovej inštitúcie Extenzia s populariza no-vedeckým zameraním (1923) a modernej vedeckej spoločnosti na Slovensku - Šafárikovej u ene spoločnosti, ktorá od roku 1926 vydávala asopis Bratislava. Vcelku v skromných ekonomických podmienkach sa podarilo v prvom desa ro í existencie univerzity vykonať ve ký kus práce v rozvoji vedeckého bádania na Slovensku. Postupne sa Univerzita Komenského dostávala i do povedomia v zahraničí. Prejavilo sa to nadväzovaním vedeckých kontaktov, výmenou publikácií so zahrani ními vysokými školami a vedeckými inštitúciami. Na UK prichádzajú na študijné a prednáškové pobyty viacerí profesori z Francúzska, Anglicka, Nemecka, USA i zo štátov Malej dohody, s ktorými univerzita udržiavala živé kontakty. V Bratislave študovali po celé obdobie predmníchovskej republiky i za Slovenského štátu desiatky posluchá ov z Po ska, Juhoslávie, Rumunska, Bulharska a iných krajín.

Je prirodzené, že univerzita a jej študenti sa stali sú asou vtedajšieho politického diania. Už v roku 1921 vznikol Zväz slovenských študentov a jeho jednotlivé zložky na fakultách v podobe študentských spolkov (Medik, Právnik, Spolok posluchá ov filozofie udovít Štúr). Vytvorili sa tiež stavovské, politické, náboženské i regionálne vysokoškolské spolky, v ktorých sa odrážal politický život spoločnosti.

aživú priestorovú situáciu Právnickej a Filozofickej fakulty v roku 1937 zmiernilo odovzdanie novej budovy na Šafárikovom námestí s ve kou aulou, ktorá je dodnes najvýznamnejším slávnostným priestorom UK.